

Varga, A. :

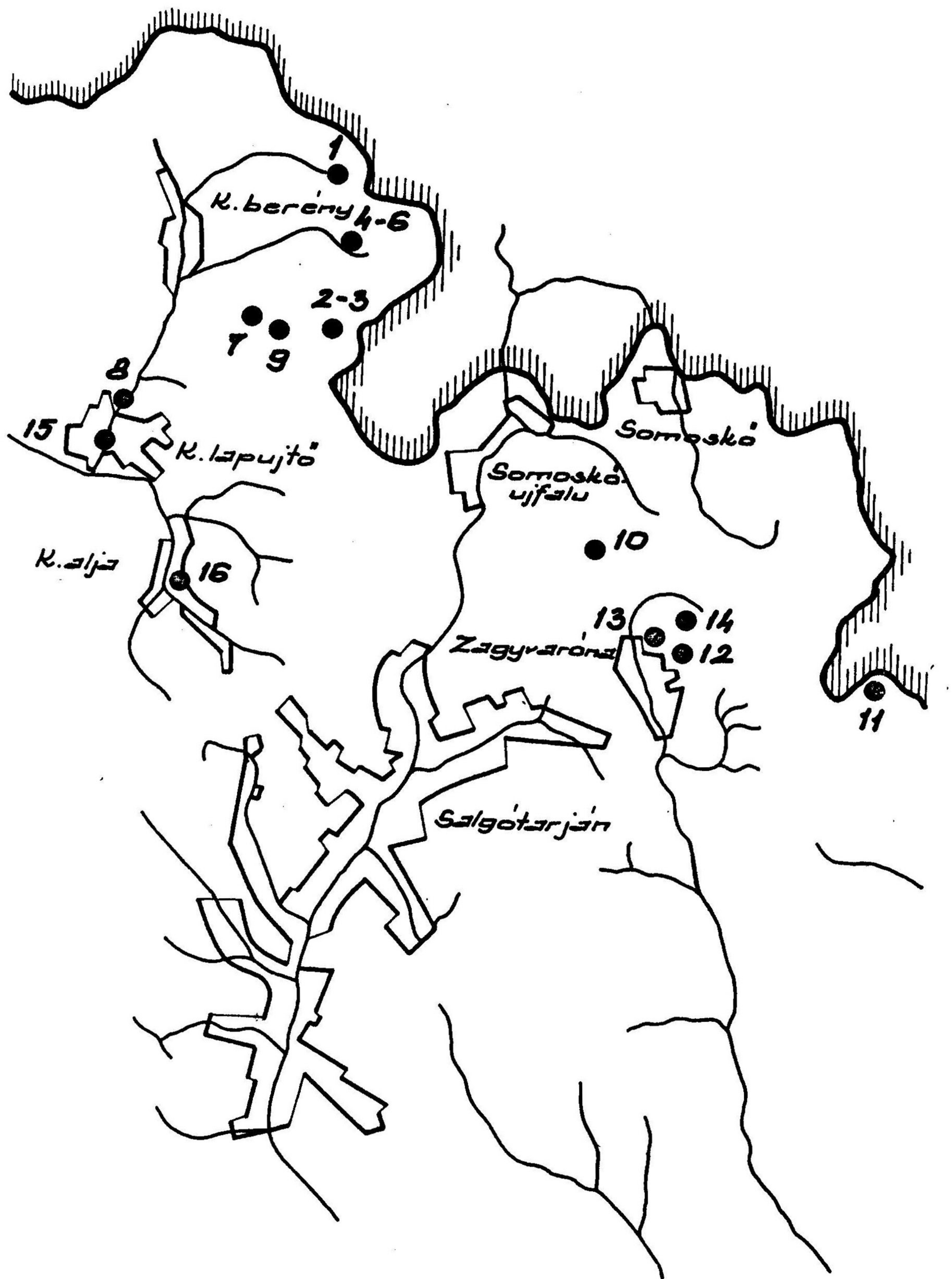
Adatok a Karancs és a Medves puhatestű faunájához
- Beiträge zur Molluskenfauna des Karancs und
Medves

" A Karancs és a Medves az Északi-Középhegység ön-
álló tagja. Minthogy a Cserhát közvetlen Ék-i folytatása
és attól határozottan nem különül le, tágabb értelemben
a Cserháthoz soroljuk." Láng, S./1967/p.323.

A Karancs és a Medves hegység malakológiaiilag a kevésbé
feltárt tájaink közé tartozik, eddigi irodalmi adatok a-
lapján 34 fajjal számolhatunk erről a területről. Az 1974-
es gyűjtésekkel ez a szám 59-re emelkedett. Hazánkat csu-
pán a déli nyulványa éri el. Mély párateltebb völgyei a
Cserháthoz képest jellegzetesebb, gazdagabb faunákkal bir-
nak, ez elsősorban a Karancs központi tömegéről mondható
el, egyes pontjain /3,6/ az érdekes fajok egész sorával
találkozunk, innen került elő nyolc faj/Ruthenica filo-
grana, Iphigena ventricosa, Clausilia pumila, Aegopinella
pura, Nesovitrea hammonis, Trichia unidentata, Pisidium
obtusale/ melyeket a Cserhátból eddig még nem sikerült ki-
mutatni, továbbá a Cserhátból ismert 80 faj közül 29 a
Cserhátra, míg a fennmaradó 51 a két területre egyaránt
jellemző.

Anyag: a Gyöngyösi Mátra Múzeum Mollusca gyűteményében.

Lelőhelyek felsorolása: 1. Karancs: Arany-hegy Dobroda
patak eredete a határ közelében. 1974. - 2. Karancs: Homo-
rutető, a bánya környéke. 1974.4.2. - 3. Karancs: Homoru-
tető: patak völgy a bánya mellett. 1974.4.2. - 4. Karancs:
karancsberényi Partizán Múzeum fölött a Karancsberényi
patak iszapjából. 1974.3.3. - 5. Mint az előző: a patak
vizenyős, sásos-kákás kiöblösödése. - 6. Mint az előző:
a Karancsberényi patak völgye. - 7. Karancs: Karancsberény

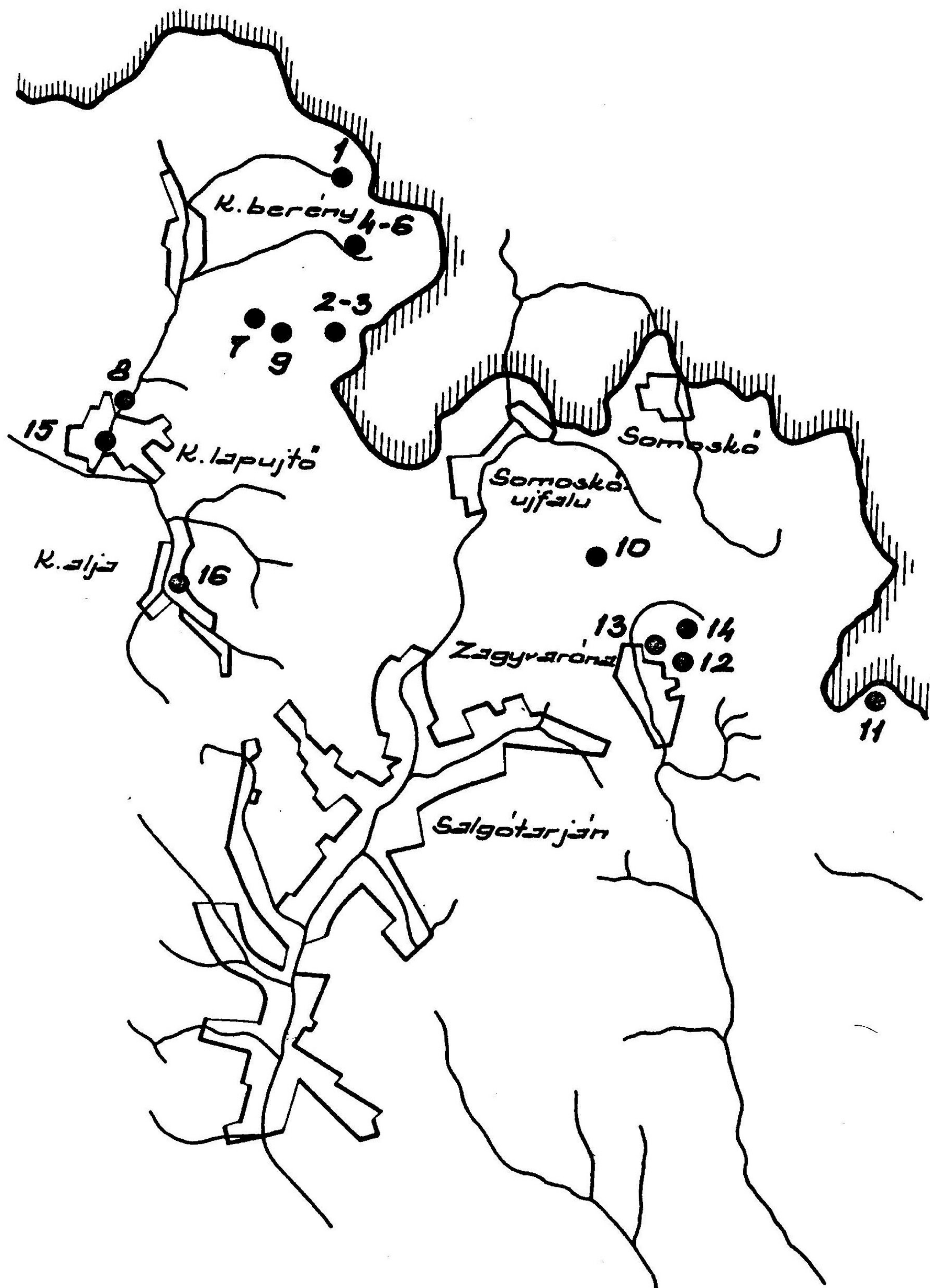
Gyűjtőhelyek - Sammelorten

D. Szória vagy Régi-szőlők. Kopár száraz D-i oldal fenyő-csemetékkal. 1974.4.3. - 8. Karancs: Karancslapujtó, a falu mocsaras-vizenyős területe a karancsberényi műút mellett /helyi neve a területrésznek: Kőhegyalja-rét vagy Kiskuti-rét/. 1974.4.3. - 9. Karancs: Málnás-tető lábánál lévő száraz árok, a bányához /Homoru-tető/ vezető műút mellett. 1974.4.3. - 10. Medves: Nagy-Salgó. 1974.3.24. - 11. Medves: Zagyvaróna bányatelep - Cered közötti domboldal a műút fölött. 1974.5.26. - 12. Medves: Zagyvaróna fölötti forrás és egy kis patakocska völgye a falu közelében. 1974.4.5. - 13. Medves: Zagyvaróna vár. 1974.4.5. - 14. Medves: Zagyvarónától É-ra lévő dombok. 1974.4.5. - 15. Karancs: Karancslapujtó: Aranyvölgyi és Karancsberényi patak hordaléka. - 16. Karancs: Karancsalja. -

A 15-16 számú lelőhelyeket mint kiegészítő adatokat átvettem: Varga, A./1973./. Az 1,4,6,10,11,12,13,14 számú lelőhelyeken a gyűjtéseket feleségemmel közösen végeztem.

A gyűjtött fajok jegyzéke: a fajok neve után a lelőhelyek sorsszámát, míg zárójelben a gyűjtött egyedek számát tüntetem fel.

1. *Carychium minimum* Müll.: 3/1/; 4/6/; 5/78/; 6/5/; 8/122/.
2. *Carychium tridentatum* /Risso/: 3/5/; 5/2/; 6/728/; 9/7/-
3. *Lymnaea peregra* /Müll.: 8/1/; 15. -12/4/; 15.
4. *Lymnaea truncatula* /Müll.: 5/3/; 8/76/; 12/23/; 13/1/; 15.
5. *Planorbis planorbis* /L.: 15.
6. *Anisus spirorbis* /L.: 8/1020, egy példány lazán és balra tekeredett./
7. *Cochlicopa lubrica* /Müll.: 3/3/; 5/6/; 6/45/; 8/36/; 15; 16.
8. *Cochlicopa lubricella* /Porro/: 10/56/; 12/1/; 14/1/; 15.
9. *Columella edentula* /DR.: 5/1/; 6/191/; 15.
10. *Truncatellina cyéindrica* /Fér.: 7/5/; 9/1/; 10/10/; 13/20/; 15.
11. *Vertigo pusilla* Müll.: 6/128/.
12. *Vertigo antivertigo* /DR.: 8/72/; 15.

Gyűjtőhelyek - Sammelorten

D. Szória vagy Régi-szőlők. Kopár száraz D-i oldal fenyő-csemetékkal. 1974.4.3. - 8. Karancs: Karancslapujtó, a falu mocsaras-vizenyős területe a karancsberényi műút mellett /helyi neve a területrészek: Kőhegyalja-rét vagy Kiskutirét/. 1974.4.3. - 9. Karancs: Málnás-tető lábánál lévő száraz árok, a bányához /Homoru-tető/ vezető műút mellett. 1974.4.3. - 10. Medves: Nagy-Salgó. 1974.3.24. - 11. Medves: Zagyvaróna bányatelep - Cered közötti domboldal a műút fölött. 1974.5.26. - 12. Medves: Zagyvaróna fölötti forrás és egy kis patakocska völgye a falu közelében. 1974.4.5. - 13. Medves: Zagyvaróna vár. 1974.4.5. - 14. Medves: Zagyvarónától É-ra lévő dombok. 1974.4.5. - 15. Karancs: Karancslapujtó: Aranyvölgyi és Karancsberényi patak hordaléka. - 16. Karancs: Karancsalja. -

A 15-16 számú lelőhelyeket mint kiegészítő adatokat átvettem: Varga, A./1973./. Az 1,4,6,10,11,12,13,14 számú lelőhelyeken a gyűjtéseket feleségemmel közösen végeztem.

A gyűjtött fajok jegyzéke: a fajok neve után a lelőhelyek sorsszámát, míg zárójelben a gyűjtött egyedek számát tüntetem fel.

1. *Carychium minimum* Müll.: 3/1/; 4/6/; 5/78/; 6/5/; 8/122/.
2. *Carychium tridentatum* /Risso/: 3/5/; 5/2/; 6/728/; 9/7/-.
3. *Lymnaea peregra* /Müll.: 8/1/; 15. -12/4/; 15.
4. *Lymnaea truncatula* /Müll.: 5/3/; 8/76/; 12/23/; 13/1/; 15.
5. *Planorbis planorbis* /L.: 15.
6. *Anisus spirorbis* /L.: 8/1020, egy példány lazán és balra tekeredett./
7. *Cochlicopa lubrica* /Müll.: 3/3/; 5/6/; 6/45/; 8/36/; 15; 16.
8. *Cochlicopa lubricella* /Porro/: 10/56/; 12/1/; 14/1/; 15.
9. *Columella edentula* /DR.: 5/1/; 6/191/; 15.
10. *Truncatellina cyéindrica* /Fér.: 7/5/; 9/1/; 10/10/; 13/20/; 15.
11. *Vertigo pusilla* Müll.: 6/128/.
12. *Vertigo antivertigo* /DR.: 8/72/; 15.

13. *Vertigo pygmaea* /DR./: 8/3/; 15; 16.
14. *Orcula doliolum* /Brug./: 6/73/; 10/1 csak csucs/; 15.
15. *Abida frumentum* /DR./: 7/4/.
16. *Pupilla muscorum* /L./: 15; 16.
17. *Vallonia p.pulchella* /Müll./: 5/5/; 8/137/; 10/12/; 15; 16.
18. *Vallonia costata* /Müll./: 14/1/; 15; 16.
19. *Acanthinula aculeata* /Müll./: 6/2/; 9/8/; 10/4/; 13/2/; 15.
20. *Chomrula tridens* /Müll./: 7/4/; 9/3/; 10/5/; 11/11/; 14/48/; 15; 16.
21. *Ema obscura* /Müll./: 3/2/; 6/15/.
22. *Zebrina detrita* /Müll./: 14/208/. Zagyvarónai /Zagyva-Róma/ előfordulását már Csiki /1906/ is említi.
23. *Cochlodina cerata* /Rossm./: 10/20/.
24. *Cochlodina laminata* /Mont./: 1/2/; 3/8/; 6/93/; 15.
25. *Ruthenica filogramma* /Rossm./: 3/58/. A Börzsöny és a Mátra hegység egy-egy pontján él, míg a Bükk hegységben alkalmasint gyakori /Garadnavölgy, Gyertyánvölgy, Hámori-tó, Háronkő, Hórvölgy, Jávorkút, Látókövek, Lillafüred, Lustavölgy, Nagydél-hegy, Szalajkavölgy, Szarba völgy, Száraz völgy, Tekenős völgy, Tógazdaság, Vécserő, Vörös kő/.
26. *Iphigena ventricosa* /DR./: 6/155/; 15.
27. *Iphigena latestriata* /A.Schm./: 3/2/; 5/1/; 6/155/.
28. *Clausilia pumila* C.Pfr.: 3/13/ az egyik példány kettős szájadékkal.
29. *Laciniaria biplicata* /Mont./: 3/7/; 10/12/, Csiki említi: Salgó-Tarjánból.
30. *Balea perversa* /L./: Salgóvár=Nagy-Salgó.
31. *Succinea oblonga* DR.: 5/16/; 6/9/; 8/24/; 15; 16.
32. *Ceciloides acicula* /Müll./: 15.

33. *Punctum pygmaeum* /DR./: 6/4/;9/3/;10/4/;15.
34. *Discus perspectivus* /Mühl./:3/19/;6/191/.
35. *Vitrima pellucida* /Müll./: 9/5/; 13/1 juv.-embrio-
nális héj, torz, növekedési rend-
ellenességgel/;14/1/? 15.
36. *Zonitoides nitidus* /Müll./:8/57/;15.
37. *Vitrea diaphana* /Stud./: 3/4/;6/112/;10/3/.
38. *Vitrea contracta* /West./:15.
39. *Aegopinella pura* /Ald./:3/15/;6/64/.
40. *Aegopinella minor* /Stab./: 1/5/;3/5/;6/108/;9/14/;
10/49/;13/31/;14/7/.
41. *Nesovitrea hammonis* /Str./: 15.
42. *Oxychilus glaber* /Rossm./: 6/35/;10/5/;13/10/.
43. *Oxychilus inopinatus* /Ul./:10/4/;13/2/.
44. *Daudebardia rufa* /DR./: 10/1/.
45. *Daudebardia brevipes* /DR./: 6/9/.
46. *Helicella obvia* /Hartm./: 7/67/;11/31/;14/8/.
47. *Monacha cartusiana* /Müll./: 15.
48. *Perforatella rubiginosa* /A.Schm./:8/24/;15.
49. *Perforatella incarnata* /Müll./: 3/10/;6/7/;13/1/.
50. *Hygromia transsylvanica* /West./:1/5/;6/30/;9/4/;13
/2/;15.
51. *Trichia unidentata* /DR./: 3/7/;6/143/;15.
52. *Trichia hispida* /L./: 15.
53. *Euomphalia strigella* /DR./: 1/15/;6/43/;9/10/; 11
/1/;13/9/.
54. *Helicodonta obvoluta* /Müll./: 3/3/;6/5/;10/3/;13/6/.
55. *Cepaea vindobonensis* /Fér./: 7/12/;10/6/;13/1/.
56. *Helix pomatia* L.: 1/2/; 2/1/;3/1/;6/2/;7/11/;9/6/;
10/9/;13/9/;16.
57. *Pisidium casertanum*/Poli/: 4/162/;15.
58. *Pisidium obtusale* /Lam./: 8 /341/.
59. *Pisidium* sp.: 12/513/.

Zusammenfassung: Von diesem kaum bekannten Gebiet sind in der Literatur 34 Arten gemeldet. Mit den neuen Auf-

sammlungen ist diese Zahl auf 59 gestiegen. Die tiefen, feuchteren Täler besitzen im Vergleich zum Cserhát-Gebirge eine mehr charakteristische, reichere Fauna. Im Zentralmassiv des Karancs leben sogar 8 Arten, die bisher in Cserhát-Gebirge nicht nachgewiesen worden sind.

Irodalom: Csiki, E./1906/: A magyar birodalom állatvilága./Fauna Regni Hungariae./II.Mollusca.pp.42.Budapest - Láng, S./1967/: A Cserhát természeti földrajza.pp.376.Budapest. - Pintér, L./1974/: Katalog der rezent Mollusken Ungarns. Fol. Hist.-nat.Mus.Matr. 2:123-148. - Varga, A./1973/: Adatok a Cserhát puhatestű faunájához. Soosiana 1:53-58. - Varga, A./kézirat/: A Bükk hegység Mollusca faunája.I.

+++++